

Iva Hoňková

Plnou parou do pohádky

Poděkování

*Děkuji všem odborníkům za jejich pomoc
při dohledávání informací nejen ze světa parních lokomotiv:*

Libor Špůrek, Bronislav Novosad, Petr Hrudíčka, Milan Meisl

Železniční muzeum Výtopna Jaroměř

Vagonářské muzeum Studénka

Iva Hoňková

Plnou parou do pohádky

bambóok

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Iva Hoňková

PLNOU PAROU DO POHÁDKY

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou **bambóok**
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 7779. publikaci

Ilustrace Iva Hoňková
Vystřihovánky Pavel Bestr
Odpovědná redaktorka Jana Červená
Sazba a zlom Antonín Plicka
Zpracování obálky Antonín Plicka
Počet stran 120
Vydání 1., 2020

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2020
Cover Illustration © Iva Hoňková, 2020

ISBN 978-80-271-1897-7 (pdf)
ISBN 978-80-271-1211-1 (print)

OBSAH

Předmluva	7
Záhadná paní s paraplíčkem	9
Proč se mašinka bála pískat	16
Babička lokomotiva Dvoustovka	23
Velké zimní neštěstí	29
Kopec Čarodějka	38
Výhybka do neznáma	44
Když došla voda	49
Hnízdo v komíně	59
Černý pasažér	66
Zatoulaná čepice pana přednosty	76
Červená pentlička	87
Splněný sen	98
Vysvětlivky	108

PŘEDMLUVA

Byla jednou jedna mašinka...

Lokomotiva, které se mezi lidmi říkalo Třistadesítka, bydlela ve výtopně v Novém Jičíně. Každý den jezdila přes Šenov a Kunín do Suchdolu a zase zpět. Nejčastěji vozila osobní vagóny s cestujícími všeho věku. Dědečky, babičky i celé rodiny. Rodiče s dětmi měla mašinka vůbec nejraději. Ráda poslouchala jejich povídání a sdílela s nimi radost z jízdy malebnou krajinou kolem klikatící se řeky Odry.

Vozila i nákladní vagóny a poštovní vozy plné balíčků, různých psaníček a pohlednic. Ty pro ni byly také zajímavé. Často si představovala, pro koho ty úhledně zabalené dárečky jsou, a moc toužila po tom, aby i jí někdy někdo takový balíček poslal.

Lidé ale řeči mašinek nerozuměli. Pan strojvedoucí Franc s topičem, kteří s Třistadesátkou jezdili, k mašince často a dlouze promlouvali, ale když se jim snažila odpovídat krátkým či dlouhým pískáním na svou parní píšťalu, vždy ji jen poklepali po černém plechu

a usmáli se. Z toho Třistadesítka usoudila, že jsou s ní asi spokojení, ale nikdy jí ani strojvedoucí, ani topič žádný balíček nepřinesl.

Na svých každodenních vyjíždkách si vyslechla ledacos. Lidé během jízdy ukázněně seděli na dřevěných lavicích v zelených vagónech a často si mezi sebou povídali. O dobrém jídle, o tom, co bude mít kdo dobrého k obědu, kde všude byli, co tam viděli a jaká místa navštívili. Komu se splašila kráva, kolik se kde narodilo kůzlátek a jehňátek i jaké bude ten den počasí.

Mašinka často vozívala babičky a dědečky s malými vnoučátky. Aby dětem cesta rychleji uběhla, vyprávěli jim příběhy z míst, kterými právě projížděli. V těch chvílích mašinka téměř nedýchala. Snažila se moc nefunět a nesyčet, aby jí ani slovíčko z toho povídání neuniklo. Některé příběhy byly veselé, jiné smutné a další zase strašidelné. Ty strašidelné se lokomotivě líbily nejvíc. Co ta už si jich během těch let na dráze vyslechla. Panečku! A kolik takových sama prožila! Těžko je všechny spočítat. Večer před spaním si pak s ostatními lokomotivami v železničním depu vyměňovaly své zážitky. A já vám teď některé z nich povím.

ZÁHADNÁ PANÍ S PARAPLÍČKEM

Na víkendy se mašinka moc těšila. Hlavně o letních prázdninách. Těšila se proto, že v takové dny vozila výletníky na piknik. Lidé z velkého města totiž neměli žádné zahrádky, a protože si chtěli po těžkém pracovním týdnu odpočinout, vozila je Třistadesítka do přírody. Kousek za městem byla velká prostorná louka s nízkou sametově zelenou trávou, vysoké vzrostlé stromy nabízely v parných dnech stín a lidé se toho snažili využít. Nastupovali s dekami a proutěnými košíky plnými nejrůznějších dobrot, jídla a pití do osobních vagónů a celý vlak voněl jako o posvícení. Vznešené dámy, pánové i jejich děti byli v piknikový den vystrojeni jako na ten největší svátek. Pro mašinku to byla doslova pastva pro oči. Některé obzvláště bohaté slečny si s sebou na piknik vozily i paraplíčka. Mašinka dlouho přemýšlela, na co vlastně takové deštníky bohatě zdobené krajkou potřebují. Až jednou zaslechla, jak si spolu dvě dámy na nástupišti povídají, že je dobré mít paraplíčka, protože by ostré

sluníčko mohlo spálit jejich bílou pleť. Třistadesítka se tomu jen usmála. Byla totiž vyrobená z plechu, a tak žádné paraplíčko nepotřebovala. Právě naopak, radovala se z každého slunečného počasí. Za ta léta na trati už věděla, že v dešti na piknik nikdo nepojede a za chladných zimních dní už teprve ne.

Tyto piknikové vyjížďky měly jednu zvláštnost. A sice to, že u piknikové louky nebyla žádná železniční zastávka. Nebyl tam ani žádný přechod, ani návěstidlo. Třistadesítka byla velmi chytrá a znala přísné drážní předpisy. Dobře věděla, že kde není nádraží ani vyznačená zastávka, nesmí zastavit a pustit cestující z vlaku. Ale pokaždé, když přijeli k místu pikniku, přimhouřila oči a dělala, že o tomto pravidle nic neví. Na povel pana France poslušně zatáhla za brzdu, jejich šest velkých kol se zastavilo, lidé si vystoupili, jiní zase přistoupili, strojvedoucí zapískal odjezd a mašinka se pomaličku rozjela do další železniční stanice.

Byla neděle, nádherné srpnové ráno. Na nebi ani mráček a Třistadesítka už stála na svém místě na vlakovém nádraží. Vodu na páru už měla pěkně nahřátou a pod jejím kotlem se topilo jako o závod. Lidé nastupovali do malých zelených vagónů a usedali na dřevěné lavice, celí natěšení na piknik za městem. Tu k vláčku přistoupila paní v překrásných bílých šatech. Mašinka

si ji pozorně prohlížela od hlavy až k patě a malinko se zamračila. Něco se jí na té paní nezdálo. Její vysoká štíhlá postava se skoro vůbec nedotýkala země. Našlapovala, jako by se vznášela. Zvláštní bylo i její oblečení. Bílé šaty kolem ní vlály jako hedvábné pavučinky. A vůbec nejpodivnější byl její vysoký klobouk zatočený do kornoutu, ze kterého se snášel až téměř k zemi průsvitný bílý závoj. Mašinka nikdy před tím takový neviděla. Jediné, co měla ta paní s ostatními spolucestujícími podobného, bylo její paraplíčko. Bylo nádherně zdobené bohatou výšivkou květin a bílých pavích per, ve kterých se na slunci lesky pravé perly.

„To je nádhera!“ vyfoukla mašinka úžasem.

Když tato záhadná bytost nastoupila do prvního vagonu, nikdo z cestujících si jí ani nevšiml.

„Taková krásná paní, s šaty jaké nosívaly princezny, s paraplíčkem vykládaným drahými perlami, a nikdo o ni ani okem nezavadí?“ bručela si lokomotiva. „A nemá ani jízdenku! To je neslýchané! Pomoc, je tady černý pasažér!“ volala na strojvedoucího France, ale nikdo její volání neslyšel.

Tu jakoby z velké dálky mašinka uslyšela: „Dobře mě poslouchej! Až vyjedeme ze zatáčky, zpomal!“

„Proč bych to měla dělat?“ zamyslela se Třistadesítka.
„Za zatáčkou je krásná rovinka a tam já si vždycky frčím jako s větrem o závod.“

„Když mě poslechněš, zabráníš velkému neštěstí,“
ozval se zase ten záhadný tichý hlas.

Lokomotiva neměla moc času na přemýšlení. Strojvedoucí s topičem zaujali svá místa, výpravčí ostře zazvonil na zvon a pan Franc dal mašince povel k odjezdu.

„Co mám dělat?“ mumlala si pro sebe Třistadesítka a pomaličku se dala do pohybu. Když vyjela ze zatáčky, strojvedoucí jí poklepal na plechová dvířka: „Tady je tvůj nejoblíbenější úsek! Šlápni na to a ukaž, co v tobě je. Ať nám to sviští jako vždycky!“

Lokomotiva se ale rozhodla tajemný hlas poslechnout, a tak se jen pomalinku a líně vlekla, jako kdyby vezla nejméně pět vagónů s uhlím. Funěla a předstírala, že rychleji už jet nemůže.

„Co je to dneska s tebou?“ mračil se strojvedoucí.
„Nejsi nemocná?“

V tu chvíli se mašinka podívala před sebe, vytřeštila oči a nezmohla se ani na malé písknutí. Několik

metrů před ní přecházelo koleje veliké stádo laní s urostlým jelenem. Lokomotiva začala prudce brzdit. Strojvedoucí s topičem mašince pomáhali, jak jen mohli, a brzdili snad i prsty na nohou, které strachem zarývali do bot. Jelen stál na kolejích a čekal, až celé stádo laní přejde na druhou stranu. Díval se mašince do očí a hrdě vztyčenou hlavou naznačoval, že on se ani nepohne. Lokomotivě skřípěly brzdy, ale ať se snažila sebevíc, bylo jí nad slunce jasné, že se srážce nevyhne.

Tu koutkem oka zahlédla, jak ta neznámá paní s prapodivným vysokým kloboukem vystupuje z vagónu a vznáší se směrem k tomu velkému zvířeti.

Naklonila se k němu a něco mu pošeptala do ucha. Paroháč najednou rychle ustoupil z kolejí. Bylo to opravdu o chlup. Mašinka si oddechla jako snad ještě nikdy předtím a vypustila páru. Dráhu už měla volnou, a tak opět pomalu nabírala svou rychlost směrem k piknikovému místu bez označení zastávky. Podivná paní s paraplíčkem Třistadesítce ještě zamávala a zmizela k nedaleké zřícenině hradu. V té chvíli to mašince došlo. Viděla a slyšela přízrak bílé paní.

„Jak jsi to věděla? Jak jsi věděla o tom, že máš jet pomaleji?“ bručel strojvedoucí Franc. Klepal mašince na

dveře a druhou rukou si otíral orosené čelo. On i topič se ještě trochu třásli zděšením.

„Kdybys mi rozuměl, mohla bych ti vyprávět o bílé postavě, která zachránila nejen mě, ale i všechny cestující před neštěstím,“ hvízdl lokomotiva a už se těšila, jak o tom prapodivném setkání bude večer vyprávět své kamarádce, druhé mašince ve výtopně. I kdyby jí pan Franc rozuměl, pochybovala o tom, že by jí uvěřil. Vždyť kromě ní tu záhadnou bytost stejně nikdo další neviděl.

Pravdou však je, že tato bílá paní není vymyšlená. Ke zřícenině hradu se váže pověst, která praví, že se tajemná bílá postava zjevuje a pomáhá vždycky tam, kde má dojít k nějakému neštěstí. Mašinka se nikdy nedozvěděla, jestli jí v tu osudnou srpnovou neděli pomohla právě tato bílá paní, ale to pro ni nebylo vůbec důležité. Jediné, na čem jí záleželo, bylo, že ten den dovezla všechny v pořádku na piknik a že se nikomu nic zlého nestalo.

PROČ SE MAŠINKA BÁLA PÍSKAT

„Dnes se nikam nejede!“ oznámil mašince jednou ráno strojvedoucí Franc. „Musíme tě pořádně vyčistit, umýt a taky promazat.“

Lokomotiva jen tichounce hvízdla – tím dala najevo, že souhlasí. Při poslední cestě se totiž dost zašpinila.

„Zítra bude na dráze velká sláva!“ poplácal ji pan Franc po plechu. „Dostali jsme ještě jeden úplně nový vagón pro cestující. Už stojí v konečné stanici na odstavné koleji a čeká jen na nás, abychom si pro něj dojeli.“

Lokomotiva se usmála. „Víc vagónů pro víc cestujících, to bude úžasné!“ pomyslela si.

Topič s mladým pomocníkem přistavili Třistadesítku nad jámu na popel, aby z ní mohli vysypat všechno spálené uhlí, které v sobě měla. Když otevřeli dvířka

jejího popelníku, ozval se zvuk, jako když se sype hromada štěrku a kamení. Pod mašinkou se rozvířil prach a popel začal padat do popelové jámy.

„Hned se zase cítím lehčí,“ usmála se Třistadesítka.

„Tak. To bychom měli,“ řekl topič a utřel si ruce do kusu starého hadru.

Potom začali mašinku čistit. To měla moc ráda. Připadala si totiž jako v salónu krásy, o kterém si tuhle povídaly dvě nóbl dámy, které vezla na výlet. Chlubily se jedna druhé čerstvě naondulovanými vlasy a novým módním účesem. Mašinka si taky hned vzpomněla, že jim ty nalakované hlavy nevydržely moc dlouho, protože se odněkud přihnul silný vítr a při přestupu jim z jejich účesů vytvořil dokonalé hnízdo pro vrabčáky.

„Ještě že nemám vlasy,“ zamyslela se Třistadesítka. „Po takovém umytí plechů zůstanu nablýskaná několik dní a žádný vítr mi to nezkazí.“

„Proč dnes nemůžeme jet touhle mašinkou?“ pokřikovaly děti, svírající v drobných ručkách cestovní kufříky. Smutně se ohlížely na svého dědečka, který je doprovázel, a dožadovaly se odpovědi.

„Pojedeme jinou. Vždyť jsem vám to přece už říkal,“ odpověděl trpělivě pán v letech. „Občas se i mašinky musí pořádně umýt a promazat,“ vysvětloval.

„Tak proč alespoň nepískne?“ vyzvídaly dál děti.

„Třeba se bojí,“ řekl dědeček a záhadně se usmál pod vousy.

„Prosím tě, čeho by se taková mašinka mohla bát?“ zajímala se dívka.

Třistadesítku to taky zajímalo, a tak se zaposlouchala do příběhu, který dědeček začal na nádražní lavičce vyprávět.

„Mezi lidmi ve vsích se povídá, že v lesích kolem této železniční trati bydlí Světlonoch. Nejčastěji se s ním můžete setkat v noci, kdy rád skotačí po polích, na hrázích rybníků a u bažin. Lidé se ho nebojí, protože ještě nikdy nikomu neublížil. Světlonoch za člověkem sám nepřijde, ale dá se přivolat hlasitým hvízdnutím. Když někdo ostře hvízdne, strašidlo, rozhněvané tím, že někdo ruší jeho klid, skočí člověku na záda a pořádně se oklepe. To proto, aby na nezbedníka napadaly všechny blechy a vši, kterých má Světlonoch v zásobě pořádné množství. Lidé z okolí moc dobře vědí, že

v lese nesmí nikdy zapískat ani hlasitě křičet a mají se chovat nanejvýš tiše.“

„A Světlonocha ty vši a blechy nekoušou?“ zeptal se chlapeček.

„To víš, že ne! Má je schované ve svém huňatém kožíšku a jen čeká, až někdo zapíská,“ pousmál se šibalsky dědeček.

„Ty sis to vymyslel?“ dala si dívka ruce v bok.

„To tedy ne, na mou duši!“ zvedl starší muž ruku v přísaze.

„Tak už chápu, proč se mašinka bojí zapískat. Asi už se s tím Světlonochem taky setkala,“ přemýšlel chlapeček nahlas.

Třistadesítka si pozorně vyslechla dědečkovu vyprávění a zamračila se. Za ta léta na dráze toho slyšela už opravdu hodně, ale o Světlonochovi dnes poprvé. Teď teprve se vážně bála zapískat. Mít na sobě vši a blechy rozhodně nechtěla!

„Jak by to vypadalo?“ mračila se čím dál víc. „Vždyť by se mnou nikdo nechtěl jezdit!“